

Nr 650

Av herr **Nilsson** i Kristianstad **m. fl.**, *angående socialpolitikens målsättning och inriktning.*

(Lika lydande med motion nr 544 i Första kammaren)

Den snabba samhällsutvecklingen och strukturomvandlingen medför behov av en genomgripande omprövning av socialpolitikens målsättning och inriktning. Även förändringar i människors levnadsvanor och i synsättet på mänskliga problem gör det angeläget med en dylik översyn och anpassning till nya förhållanden och till mera ändamålsenliga arbetsmetoder. I den socialpolitiska debatten har det också rests starka krav i den riktningen.

Dagens socialvård är i hög grad inriktad på det dagliga hjälpbehovet, vilket oftast medför konservering av det sociala tillståndet. Den ekonomiska hjälpen bör kombineras med ett psykologiskt stöd, så att man når fullständig rehabilitering. Förebyggande insatser måste i högre grad än hittills sättas in. Vid sidan av den individuella vården och behandlingen tillkommer det också socialvården att angripa de omständigheter som framkallar hjälpbehov och ger socialt avvikande beteende, alltså hela den sociala miljön. I samverkan med samhällsplanerare och beteendeforskare bör socialarbetarna medverka till att det skapas trygga och människovänliga miljöer och livsformer.

Även de värderingar som styr nykterhetsvården bör starkt ifrågasättas. Nykterhetsvården har i dag betydande tvångsmässiga inslag, som försvårar kontakten mellan socialarbetarna och de vårdbehövande. Lagen har dessutom selektiv verkan och gynnar personer med bättre social ställning. Nykterhetsvårdens målsättning måste vara att skapa en mera öppen och förtroendefull attityd gentemot de alkoholskadade. Den nuvarande behandlingen, som har visat sig vara helt ineffektiv, bör helt läggas under sjukhusvården.

Människorna uppfattar oftast barnavårdsnämnderna som en dömande instans. I allt för liten utsträckning ges det utrymme åt det förebyggande arbetet, åt att lösa asociala mönster. Den helt övervägande delen av ungdomen vid våra ungdomsvårdsanstalter har vuxit upp under svåra hemförhållanden. Alkoholmissbruk, kriminalitet, slitningar mellan vårdnadshavare, fattigdom, bristande känslomässiga kontakter utgör de vanligaste kännetecknen för hem med barn på anstalt. Orsaken ligger i att man inom familjen inte lyckats lära ut samhällets regler. Hela socialvårdens resurser bör vid behov sättas in på ett betydligt tidigare stadium än vad f. n. är fallet.

Socialarbetarna och beteendeforskarna har under den senaste tiden framfört starkt vägande skäl för en djupare analys av socialvårdens mål och arbetsformer än vad den statliga socialutredningen syftar till. Man anser att den framtida vården och behandlingen måste byggas på nya grundläggande värderingar. Synpunkterna förefaller helt riktiga. Den av socialministern den 8 december 1967 tillsatta socialutredningen med uppgift att verkställa en allmän översyn av den sociala vårdlagstiftningen bör därför erhålla vidgade direktiv, där det utsägs att utredningen i första hand bör analysera socialvårdens framtida uppgifter och därefter presentera ett målsättningsprogram. Samordningen tekniskt-administrativt, vilket socialutredningen sett som sin huvuduppgift, bör därmed anstå i avvaktan på resultatet av det mera grundläggande utredningsarbetet. En organisatorisk samordning mellan den av Sveriges socialchefer helt nyligen tillsatta arbetsgruppen och den statliga utredningen bör snarast ske.

Den sociala forskningen är ett starkt eftersatt område, vilket delvis förklarar den rådande eftersläpningen på det sociala fältet. Vi måste i framtiden veta mera om hur sociala hjälpbehov och sociala störningar uppkommer, definieras och behandlas. Det är en forskningsuppgift att arbeta fram sådana fakta. Organiserad socialpolitisk forskning är en högst angelägen uppgift och bör därför med det snaraste komma till stånd. På sikt kan man därigenom få en bättre användning av de mycket stora belopp som varje år anslås för sociala ändamål. Forskningen på detta område bör samordnas med den sociala utbildningen och därmed förläggas till socialhögskolorna. Utbildningsministern har i årets statsverksproposition inte kunnat bifalla förslaget om en professur i social forskning, beroende på att de sociala forskningsprojekten borde angelägenhetsgraderas. I avvaktan härpå bör den mera näraliggande sociala forskningen ske inom ramen för den statliga socialutredningen.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen i skrivelse till regeringen måtte begära tilläggsdirektiv för socialutredningen i syfte att få till stånd en mera grundläggande omprövning av socialpolitikens målsättning och inriktning i enlighet med vad som närmare anges i motionen.

Stockholm den 28 januari 1969

Börje Nilsson (s)
i Kristianstad

Gusti Gustavsson (s)
i Ängelholm

Erik Johansson (s)
i Simrishamn